

ИЛЯ ИЛФ, ЕВГЕНИЙ ПЕТРОВ ТАКА Е ПРИЕТО

Превод от руски: Лиляна Минкова, Миряна Башева, 1979

chitanka.info

С необикновена упоритост е вкопчен циркът в старовремските си традиции. В тоя смисъл можем да го сравним може би само с английския парламент.

Според вековния обичай спикерът в парламента носи пищна перука и седи на чувал с вълна. Така е прието! И до днес конферансието-комендант излиза на арената с полуфрак и произнася репликите си с неестествен хремав глас. Така трябва!

Като пристигне в парламента, кралят чука три пъти на вратата и моли да му разрешат да влезе, а членовете на долната камара се правят, че са много заети и нямат време да разговарят с краля. И това е прието! Клоунът в цирка, като свърши номерата си, демонстрира ефектно напускане на арената — пълзи на четири крака и оглушително стреля с най-издигнатата в момента част на тялото си. И това също така трябва!

Въобще безсмислена работа е да се задават на цирковите дейци въпроси — защо се прави така, а не иначе.

Прави се затова, защото така трябва. А защо така трябва? Много просто! Така е прието. А защо така е прието — това вече никой не знае.

И си тече традиционният цирков живот.

Привечер над входа светват електрически крушки, които осветяват грамаден плакат. На него е изрисуван блед красавец с черни мустачки, който държи в извитата си ръка бич. Чудни коне с грива на русалки танцуват пред него на задните си крака. Това се нарича „Табло на трийсетте коня“.

Когато прозвучи туш и конското табло се яви пред зрителите, всички, които знаят да броят, могат да свидетелствуват, че конете са само осем.

Това не е никаква измама. Просто така е прието. На афиша пише трийсет, а на арената изкарват осем коня. И ако внезапно се явят всичките трийсет коня, това ще бъде пряко нарушение на традициите.

По същата циркова аритметика четиридесет възрастни лъва се наричат — „100 лъва 100“, а петнайсет крокодилчета се именуват: „Шейсет нилски крокодила, каймани и алигатори“.

Когато афишът оповестява: „48 дресирани папагала. Чудо на психотехниката!“ — всички отнапред знаят, че ще има само един дресиран папагал, който може да казва само две думи: „обичам“ и „фининспектор“. Останалите четири папагала ще клечат на

металическа етажерка с лъскави топчета и от времена време ще се преобръщат надолу с главата за собствено удоволствие.

През антракта конферансието тържествено съобщава на публиката, че желаещите могат да идат в конюшната да видят зверовете. Вход двайсет копейки. За децата — безплатно.

Защо трябва да се плащат още двайсет копейки, като за билетите вече е платено, не е известно. Дирекцията и сама не знае. Копейките не са й чак толкова нужни. Но това е традиция! Трябва да се вземат. От децата например не взимат. Това е в цирковата традиция — дружба с децата.

В цирка съществува особен военноморски чин. Той е капитан. Далеч не всеки може да се нарича капитан. Акробатите, жонгльорите, клоуните, ездачите или фигуристите на летни кьнки никога не са капитани.

О, капитанът — това е много специално същество! Капитанът е укротител на лъвове или тигри, или крокодили. Но и той още не е главният капитан.

Главният капитан извършва полет на смъртта.

Още в началото на представлението зрителите забелязват някакви нови, невиждани дотогава приспособления: прикачени към купола релси, решетести кулички и един загадъчен предмет, загърнат в брезент, който обикновено виси над оркестъра.

В антрактите капитанът, облечен в розова хавлия, ходи по балкона и собственоръчно проверява здравината на въжетата и на другите такъми. Капитанът не се доверява никому. Капитанът се надява само на себе си.

За неговия номер се подготвят цял час. Чукаат чукове, понякога се чува шум от мотор и накрая се появяват жената на капитана, братята му и други роднини. Моторите бучат още по-силно, светват всички прожектори и капитанът мъжествено излиза на арената.

Той е облечен с кожен костюм, носи пилотски шлем и страховити мотоциклетни очила. И сега започва сбогуването. Така трябва.

Капитанът целува жена си. Жената сдържа риданията си и посредством жестове (тя не може да говори руски) показва, че е против този смъртоносен номер. Тя предчувствува, че днес ще стане нещастие. Капитанът тръска ръцете на братята и роднините. Братята клатят глави. О, ако умееха да говорят руски! Те биха извикали високо,

че някой трябва да спре капитана в неговото безумно намерение. Даже конферансието слага на очите си кърпичка. Той всяка вечер гледа полета на смъртта, но пак не може да сдържи сълзите си.

Но капитанът е неумолим. Той маха към публиката с прощален жест, отблъсква жена си и сяда в снаряда.

Изобщо съвместните усилия на дирекцията и на капитанските роднини докарват публиката до такъв ужас, че много хора побягват от цирка, за да не бъдат очевидци на гибелта на най-славния от всички капитани.

Самият номер трае шест секунди и в сравнение със сърцераздирателните подготвителни сцени изглежда не чак толкова страшен. Полетът, разбира се, е труден и опасен, но можеха да минат и без подплашване на зрителите. Но това не е в традициите на цирка.

Разговорният жанр се оказа най-слабото място в цирковите твърдини. Традицията се пропука под натиска на худполитсъветите, на пресата и на месткома. В репертоара се промъкна съвременността. Музикалните сатирици станаха съпричастни на епохата.

Но тук се случи нещо доста лошо. Една лоша традиция се смени с друга лоша традиция. На цирка неизвестно защо му се паднаха огризките от трапезата на сатирата и хумора, трапеза, която и без това не блести с изобилно меню.

И когато програмата оповестява, че ще има изпълнения на „автори-хумористи и певци-сатирици със съвременен репертоар“, няма място за съмнения — припевът ще бъде стар, тъй да се каже, „понятен“ за публиката, а куплетите ще бъдат идеологически издържани в известен смисъл.

Всичко се прави по установения ред.

Първо се изтърколва пиано на колелца, а след него, потънали в пайети и брашно, излизат певците-сатирици и захващат да разгромяват разни недостатъци.

ПЪРВИ САТИРИК

Край ООН-ето вчера минах,
разоръжаване ще има.

ВТОРИ САТИРИК

А там Бриан нима не зърна?
Той топовете е прегърнал!

Публиката печално слуша. Тогава сатириците измъкват втория си куплет, който непосредствено засяга вътрешното положение.

ПЪРВИ САТИРИК

Отбий се ти в спестовни каси,
там са народните ни маси.

ВТОРИ САТИРИК

При Майерхолд ако отидеш —
един човек не ще да видиш!

В цирка много обичат да разобличават Майерхолд. Там за него винаги пеят нещо обидно.

Като платят дан на съвременността и отбият как да е дълга си към отечеството, сатириците гръмко и радостно запяват под собствен акомпанимент на биволски мехури:

ПЪРВИ САТИРИК

Като талпи са краката,
но в пола — над колената...

ВТОРИ САТИРИК

Носят нов фасон жените —
до земята са полите.

Заради тоя куплет певците-сатирици преживяха страшни сблъсъци с обществеността. Общественоста настояваше да се унищожат тия редове, защото в тях нямало идейна насоченост. Но сатириците паднаха на колене и през сълзи заявиха, че не се заемат да разсмиват зрителя без куплети за коварството на нашите дами и че без

тях за нищо на света няма да излязат на арената. Такива хора-сатирици били те. Наложил се да им разрешат — като експеримент.

Между задкулиските истории има един анекдот, който се ползува с неизменен успех. Някой казва на един знаменит оперен певец:

— Слушайте, Н., ами вие сте формен идиот.

— А гласът ми? — отговорил оперният певец.

И всички вдигнали ръце. Нямащо какво да се възрази. Гласът му наистина бил прекрасен.

И сега, когато на цирковите ръководители им се казва:

— Слушайте, вие защо така вяло се преустройвате? Ами това е цял скандал!

— А приходите? — отговарят те.

И по-слабохарактерните вдигат ръце. Приходите наистина са големи.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.